

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 25.09.2020

Deres ref: 20/3146

NOAS' hørings svar – Behandling av saker om konvertering i Utlendingsnemnda

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 25.06.2020. Vi vil i det følgende kommentere departementets forslag.

NOAS stiller seg positiv til at konvertitter nå som en hovedregel skal få anledning til å møte personlig i nemndmøter. Å få forklare seg muntlig ovenfor beslutningstagerne (Utlendingsnemnda) er et viktig rettssikkerhetstiltak for den enkelte, og gir nemnda bedre forutsetninger for å fatte korrekte vedtak.

Behandling i to instanser

NOAS vil videre foreslå at i de sakene hvor konvertering skjer etter at første vedtak er fattet bør saken sendes tilbake til Utlendingsdirektoratet for ny behandling. I saker hvor konvertering har skjedd etter UDI sitt vedtak står forvaltningen overfor et helt nytt mulig grunnlag for beskyttelse, som ikke var en del av vurderingen da saken først ble behandlet. Det er da et viktig rettssikkerhetsprinsipp at spørsmålet som kan være avgjørende for om vedkommende har et beskyttelsesbehov ved retur, blir vurdert av to instanser. Det må her bemerkes at det er UDI som har den fremste kompetansen på å gjennomføre asylintervjuer, og at det er de som derfor først bør innhente informasjon om det nye asylgrunnlaget.

Adgangen til vitneførsel i konverteringssaker

NOAS støtter forslaget om at UNE i større grad skal høre representanter fra menighetene, noe som også er i tråd med våre anbefalinger i rapporten «Tro, Håp og forfølgelse II»¹. Et trosvitne har ofte fulgt klageren over tid og har et godt grunnlag for å uttale seg om klagerens tro. Et slikt vitne vil ofte ha opplevd klagerens trosutøvelse og refleksjon, som oftest både i ord og handlinger, og vil derfor kunne bidra med viktig innsikt i den prosessen klageren har gjennomgått.

Vi er enig i at det ikke er hensiktsmessig å fastsette konkrete regler for hvem som kan vitne i saken. Det er viktig å få vitneførsel fra den eller de personene som kjenner klageren best, og

---

¹ <https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/07/Tro-haap-og-forfolgelse-II.pdf>

som har det beste grunnlaget for å uttale seg. Hvem denne personen er vil kunne variere fra sak til sak. I noen tilfeller vil det være presten, i andre kan det være andre ansatte i kirken eller andre medlemmer i menigheten.

Departementet uttaler i høringsnotatet at det bør tydeliggjøres at vitner skal kunne føres over telefon eller lignende, for å unngå høye utgifter. NOAS er enig i at vitneførsel over telefon eller video kan være hensiktsmessig i enkelte saker. Vi mener likevel hovedregelen må være at et vitne skal få møte personlig for nemnda, og at staten bør dekke kostnadene på samme måte som for nemndmedlemmene. Når et vitne blir innkalt er dette for å opplyse saken på en best mulig måte, og det må legges til grunn at i de fleste tilfellene blir saken best opplyst ved at vitnet er til stede under nemndmøtet.

I vurderingen av om vitneførsel skal skje ved telefon, videokonferanse eller fysisk fremmøte bør det ses hen til om det er ubetenkelig å gjennomføre vitneførsel uten fysisk fremmøte. Klageren og vitnet bør høres om dette spørsmålet, og deres synspunkter bør tillegges vekt.

Antall nemndmøter

Departementet har foreslått at en utvidet rett til nemndmøtebehandling kun skal gjelde én gang i hver sak. NOAS har forståelse for dette synet. Samtidig er det viktig å presisere at en sak ikke nødvendigvis er ferdigbehandlet fordi den er behandlet i nemnd eller i en domstol. Et menneskes tro utvikler seg over tid, og premissene for en vurdering av en klagers tro vil også kunne forandre seg, også etter at et nemndmøte er gjennomført.

NOAS har erfart at UNE har innkalt til nemndmøte i en sak hvor utlendingens tilnærming til kristendommen var i en innledende fase. UNE begrenset nemndmøtet til spørsmålet om konvertering, selv om utlendingen i forkant hadde vært tydelig på at det var en pågående prosess, og at en konvertering ikke hadde funnet sted. Spørsmål som frafall fra religion ble ikke behandlet ettersom nemnda hadde besluttet at møtet utelukkende skulle dreie seg om konvertering. Skulle utlendingen på et senere tidspunkt faktisk konvertere, ville det være svært uheldig om UNE avviste muligheten for å behandle saken igjen i nemndmøte med personlig fremmøte, med bakgrunn i den foreslåtte ordlyden.

Det er derfor viktig at adgangen til å sette nemndmøte i en sak ikke avskjæres kun fordi saken tidligere er behandlet i nemnd, men at vurderingen av avgjørelsesform i slike tilfeller følger de normale reglene i ul. § 78. NOAS oppfatter også departementets forslag dithen at det kun er den utvidede *retten* til nemndbehandling som skal begrenses til ett nemndmøte per sak, og at et eventuelt behov for flere nemndmøter i samme sak blir vurdert som i alle andre saker. Vi vil derfor anbefale at det blir presisert i forarbeidene at det også i saker hvor nemndmøte er avholdt må vurderes om det skal innkalles til nytt møte etter vilkårene i loven § 78 og forskriften § 16-9. Avvisning av nemndbehandling på uriktig grunnlag er særlig viktig å unngå siden valget av avgjørelsesform ikke kan påklages.

Nemndbehandling i saker om skifte av livssyn

NOAS støtter departementets forslag om at retten til nemndbehandling både skal gjelde i saker hvor det er anført et skifte av religion og i saker hvor anførselene gjelder et annet livssyn. I mange land vil ikke risikoen for forfølgelse nødvendigvis være knyttet til en ren konvertering fra en religion til en annen, men vil også kunne omfatte at en forlater en religion

til fordel for eksempelvis et humanistisk livssyn. Det er derfor viktig at slike saker også får den samme behandlingen i UNE.

Vi vil avslutningsvis bemerke at forslaget er ett av to punkter i Granavolden-plattformen om behandling av klagesaker der religion er tema. NOAS vil derfor benytte anledningen til å påpeke at det er viktig at Regjeringen også følger opp punktet om å «*Vurdere praksis i klagesaker som knytter seg til forfølgelse på grunn av religion*». Sentralt står spørsmålet om en klagers trosidentitet, og prinsippet om at norske myndigheter ikke kan pålegge asylsøkere å begrense sin trosutøvelse eller skjule sin tro ved retur til hjemlandet. Vi viser til rapporten «*Tro, Håp og forfølgelse II*»² for en nærmere beskrivelse av problemstillingen.

NOAS takker for anledningen til å delta i høringsrunden, og vi er tilgjengelige for ytterligere kommentarer om dette skulle være ønskelig.

Med vennlig hilsen
Norsk Organisasjon for Asylsøkere

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Andreas Furueth
juridisk seniorrådgiver

---

² <https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/07/Tro-haap-og-forfolgelse-II.pdf>